

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल - २०१७

कक्षा - आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-4)

प्रश्नपत्रम् - ३

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम्

कोड - C.C.5.4.11

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १०/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थौ- १. न्यायसूत्रम् - वात्स्यायनभाष्यम् (प्रथमाध्यायस्य द्वितीयमाह्निकम्)

२. प्रशस्तपादभाष्यम् (आदितः वायुनिरूपणपर्यन्तम्)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य प्रश्नस्य व्याख्यात्मकमुत्तरं लिखत। ०४
- (१) "प्रमाणतर्कसाधनोपालम्भः सिद्धान्ताविरुद्धः पञ्चावयवोपपन्नः प्रक्षप्रतिपक्षपरिग्रह वादः" ।
- (२) "अनैकान्तिकः स्वभिचारः" ।
- प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । १२
- (१) यथाभाष्यं जल्पसूत्रं वितण्डासूत्रञ्च विव्रियताम्
- (२) हेत्वाभासलक्षणं विलिख्य यथाभाष्यं विरुद्ध-प्रकरणसमौ हेत्वाभासौ विवेचयत ।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) त्रिविधा कथा ।
- (२) त्रिविधं छलम् ।
- (३) पञ्च हेत्वाभासाः ।

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ४ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य प्रश्नस्य व्याख्यात्मकमुत्तरं लिखत । ०४
- (१) "साधर्म्यवैधर्म्याभ्यां प्रत्यवस्थानं जातिः" ।
- (२) "तद्विकल्पाज्जातिनिग्रहस्थानबहुत्वम्" ।
- प्रश्नः - ५ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) "सम्भवतोऽर्थस्यातिसामान्ययोगादसम्भूतार्थकल्पना सामान्यच्छलम्" इति सूत्रं यथाभाष्यं स्पष्टयत ।
- (२) "धर्मविकल्पनिर्देशोऽर्थसद्भावप्रतिषेध उचचारच्छलम्" इति सूत्रं यथाभाष्यं प्रतिपादयत ।
- प्रश्नः - ६ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०३
- (१) न्यायसूत्राणां भाष्यकारः कः?
- (२) न्यायसूत्रेषु कति अध्यायाः सन्ति?
- (३) किं नाम च्छलम्?
- (४) "नवकम्बलोऽयं माणवकः" इति प्रयोगे कीदृशं छलं भवति?
- (५) न्यायसूत्रकारः कः?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्न: - ७ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य प्रश्नस्य व्याख्यात्मकमुत्तरं लिखत । ०४
- (१) "द्रव्यगुणकर्म.....तत्त्वज्ञानं निःश्रेयसहेतु" इति वाक्यं विलिख्य तस्य यथाभाष्यम् अर्थं प्रतिपादयत ।
- (२) सामान्यस्य यथाभाष्यं वर्णनं लिखत ।
- प्रश्न: - ८ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) पञ्चविधकर्मणः यथाभाष्यं निरूपणं कुरुत
- (२) भारतीयदर्शनेषु वैशेषिकदर्शनस्य तत्त्वमीमांसां प्रतिपाद्य तस्य वैशिष्ट्यं निरूपयत ।
- प्रश्न: - ९ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत । ०३
- (१) प्रशस्तपादभाष्यं केन विरचितम्?
- (२) का नाम मुक्तिः ?
- (३) कति द्रव्याणि सन्ति? कानि च तानि ?
- (४) वैशेषिकसूत्रकारेण कण्ठतः कति गुणाः उक्ताः?
- (५) सामान्यं कतिविधम्? किं च तत् ?

चतुर्थान्विति: (Unit-४)

- प्रश्न: - १० अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य प्रश्नस्य व्याख्यात्मकमुत्तरं लिखत । ०४
- (१) पृथित्वादीनां पञ्चानां भूतत्वेन्द्रियप्रकृतित्वादिविशेषगुणवत्त्वं लिखत
- (२) वैशेषिकदर्शनानुसारं सप्तपदार्थानां नामानि विलिख्य कस्यचिदेकस्य पदार्थं सविस्तरं विवेचनं कुरुत ।
- प्रश्न: - ११ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । १२
- (१) यथाभाष्यं समवायस्य लक्षणं विलिख्य सोदाहरणं स्पष्टयत
- (२) गुणादीनां पञ्चानामपि निर्गुणत्वनिष्क्रियत्वे यथाभाष्यं स्पष्टयत ।
- प्रश्न: - १२ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) विशेषाः ।
- (२) ज्ञेयत्वम् ।
- (३) अनेकत्वम् ।

Answer Key

कक्षा - आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-4)

प्रश्नपत्रम् - ३

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम्

कोड - C.C.5.4.11

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १०/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थौ- १. न्यायसूत्रम् - वात्स्यायनभाष्यम् (प्रथमाध्यायस्य द्वितीयमाह्निकम्)

२. प्रशस्तपादभाष्यम् (आदितः वायुनिरूपणपर्यन्तम्)

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

प्रश्नः - ३

१. वादजल्पवितण्डाभेदात् ।
२. वचनविघातोऽर्थविकल्पोपपत्त्या छलम् । तत्रिविधम्- वाक्छलम्, सामान्यच्छलम्, उपचारच्छलम् ।
३. सव्यभिचार-विरुद्ध-प्रकरणसम-साध्यसम-कालातीताः इति ।

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

प्रश्नः - ६

१. वात्स्यायनः ।
२. पञ्च ।
३. वचनविघातोऽर्थविकल्पोपपत्तिः ।
४. वाक्छलम् ।
५. गौतमः ।

तृतीयान्वितिः (Unit-3)

प्रश्नः - ९

१. महर्षि-प्रशस्तदेवेन ।
२. दुःखाभावो मुक्तिः ।
३. नव । पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशकालदिगात्ममनांसीति ।
४. सप्तदशः ।
५. द्विविधम् । परम् अपरञ्च ।

चतुर्थान्वितिः (Unit-4)

प्रश्नः - १२

१. नित्यद्रव्यवृत्तयो विशेषाः ।
२. ज्ञानविषयत्वम् ।
३. बहुतरत्रुतिभावविभाजकवत्त्वम् ।